

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Περὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος
κατὰ τὸ ἔτος 1860 καὶ 1861.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς δημοσίας οἰκονομίας.)

ΚΑΤΑ ΤΟ 1860.

Αἱ γεννήσεις τοῦ 1860 καθ' ὅλον τὸ κράτος ἀναβαίνουσιν εἰς.	30,858
αἱ δ' ἀποθιώσεις εἰς.	22,154
καὶ οἱ γάμοι εἰς.	6,101

Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι αἱ γεννήσεις ὑπερέβησαν τὰς ἀποθιώσεις κατὰ 8,704. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὀλικὸς πληθυσμὸς τοῦ Κράτους, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπαρίθμησιν τοῦ ἔτους 1856, εἶναι 1,067,216, ἄρα ἡ ὑπέρβασις τῶν 8,704 γεννήσεων πρὸς τὸν ὀλικὸν πληθυσμὸν εἶναι ὡς ἓν πρὸς 12,261. Ἐὰν λοιπὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, τὴν ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1860 προκύπτουσιν, ἐξακολουθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον αὐξάνων ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἡ περίοδος τοῦ διπλασιασμοῦ αὐτοῦ ἔσεται περίπου ἐτῶν 86.

Ἡ ὑπέρβασις τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων κατὰ τὸ 1860 εἶναι, ὡς ἑρ-
ρήθη, 8,704. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι ἄρα τὸ ἀκριβὲς μέτρον τῆς ἐνιαυσίας αὐ-
ξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ; Ἐν ἄλλαις λέξεσι, λαμβάνοντες λ. χ. τὸν ὅλον πληθυσμὸν
τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἔτος 1861 καὶ προσθέτοντες εἰς αὐτὸν τὴν πιθανὴν ὑπέρβασιν
τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων τοῦ 1862, τὴν ὁποίαν ὑποθέτομεν ἴσην τῇ τοῦ
1860, δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὸν ἀκριβῆ πληθυσμὸν τοῦ ἔτους 1862; Ὅχι· καθότι
ἡ αὐξήσις ἢ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ δὲν κρέμαται ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς
μόνον σχέσεως τῶν γεννήσεων πρὸς τὰς ἀποθιώσεις, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μεταβολῶν,
αἱ ἀδιαλείπτως ὑφίσταται ὁ πληθυσμὸς, ἐγκαθισταμένων εἰς τὸ κράτος νέων κατοί-
κων, ἢ τῶν ἡμεδαπῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποδημούντων. Οὕτω, κατὰ τὰς γενομένας
τρεῖς ἀπαριθμήσεις τῶν ἐτῶν 1845, 1851 καὶ 1856 ὁ μὲν πληθυσμὸς τοῦ 1845
ἦτο. 960,236
ὁ δὲ τοῦ 1851. 998,266
καὶ ὁ τοῦ 1856. 1,067,216

Ὡστε ἡ ἀπὸ δεκαετίας γενομένη ἐνιαυσίως μέση αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ ἀνεπιθά-
σθη εἰς 10,698· ἐνῶ, ὡς εἶδομεν, ἡ ἐκ τῆς ὑπερβάσεως τῶν γεννήσεων αὐξήσις τοῦ
1860 δὲν ὑπερέβη τὸ ποσὸν τῶν 8,704, ὅπερ εἶναι κατώτερον τῆς ἐνιαυσίας μέσης
αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐξαγομένης ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ 1845 μέχρι τοῦ 1856 ἀπα-
ριθμήσεως.

Ἡ ὑπέρβασις τῶν γεννήσεων, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ πίνακος ὑπ' ἀριθμ. 2
(μέρος Β'), παρατηρεῖται εἰς τὰς πλείστας τῶν ἐπαρχιῶν, ἐξαιρουμένων τῆς Ἀττι-
κῆς, τοῦ Ξηροχωρίου, τῶν Πατρῶν καὶ Καλαμῶν. Ἡ ὑπέρβασις τῶν ἀποθιώσεων
ἐπὶ τῶν γεννήσεων εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας ἐπαρχίας εἶναι ἀξιοσημείωτος. Ἀλλὰ
πηγάζει ἄρα ἐκ σταθερῶν καὶ διαρκῶν αἰτιῶν; καὶ ἐπανελήφθη πολλάκις, ὥστε νὰ
φέρῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸ κύρος γενικωτέρας τινὸς ἀληθείας; Δυστυχῶς δὲν δυνά-
μεθα ὀριστικῶς ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καθότι πληροφορίαι περὶ τῆς
κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὰ παρελθόντα ἔτη δὲν ἐδημοσιεύθησαν.

Ἐρχόμενοι ἐν τούτοις νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ὑποδεικνυομένην κατὰ τὸ 1860 ὑπέρ-
βασιν τῶν ἀποθιώσεων ἐπὶ τῶν γεννήσεων, ἐν ταῖς εἰρημέναις ἐπαρχίαις, παρατη-
ροῦμεν ὅτι, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐπαρχίαν Θηβῶν, ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη,
καθότι καθ' ἓν μόνον ἄτομον αἱ ἀποθιώσεις ὑπερβαίνουν τὰς γεννήσεις· ἐν δὲ ταῖς

λοιπαῖς ἐπαρχίαις, καὶ μάλιστα τῆς Ἀττικῆς καὶ Πατρῶν, ἡ ἀνωμαλία αὕτη φαίνεται τῶντι δυσεξήγητος, καθόσον καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως καὶ εὐζωίας εἰσὶν αὐτόθι ἀφθονώτερα, καὶ ἡ ἐργασία ἀρκούντως ἀμείβεται, καὶ ἡ λατρικὴ συνδρομὴ εἰς τὰς πενεστέρας τάξεις ὑπάρχει προχειροτέρα· μολαταῦτα δύναται ν' ἀποδοθῇ ἡ ὑπερβάσις αὕτη τῶν ἀποθιώσεων ἐπὶ τῶν γεννήσεων εἰς τρία κυρίως αἷτια· ἡ πρῶτον εἰς τὴν ἀτελεῖ ἐγγραφὴν τῶν γεννήσεων, ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ σχετικὴ τῶν ἀποθιώσεων ὑπερβάσις· ἡ δεύτερον εἰς τὴν διαμονὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ταύταις ἑτεροδημοτῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, προσελθόντων ἄνευ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, εἴτε πρὸς θεραπείαν, εἴτε εὖρεσιν πόρου ἢ ἐξάσκησιν τινος βιομηχανίας καὶ ἀποθιωσάντων ἐκεῖσε· ἡ τρίτον εἰς ἐνδημικὰς νόσους, ἢ ἐπιδημίας αἰτίνες, ἐνσκήπτουσαι εἰς τινα μέρη τοῦ Κράτους, ἢ ἐλαττοῦσι τὸν ὑπάρχοντα πληθυσμὸν, ἢ κωλύουσι τὴν αὐξησιν αὐτοῦ.

ΚΑΤΑ ΤΟ 1861.

Ὁ κατὰ τὸ 1856 πληθυσμὸς τοῦ Κράτους ὑπελογίσθη εἰς.	1,062,267
Ὁ δὲ τοῦ 1861 ἀναβαίνει εἰς.	1,096,810

Ὅθεν ἠύξησεν ὁ πληθυσμὸς κατὰ τὰ 5 ταῦτα ἔτη κατὰ. 34,181

Σημειωτέον δὲ ὅτι ἂν ἡ αὐξήσις αὕτη τοῦ πληθυσμοῦ δὲν παρουσιάζεται ἀναλόγως ὅποια προσεδόκατο, τοῦτο δὲν προέρχεται ἀπὸ ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ ὅτι ἡ ἀπαρίθμησις τοῦ 1856 εἶχεν ἐξογκωθῇ ἐκ τῶν ἀκολούθων περιστάσεων, αἵτινες δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς ἐκείνην τοῦ 1861, ἦτοι, κατὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ 1856 συμπεριελήφθησαν καὶ οἱ ἀπόντες τῆς κατοικίας των πολῖται, ἐνῶ ἡ ἀπαρίθμησις τοῦ 1861 ἐξαίρεσει ὠρισμένων τινῶν τάξεων, οἷον τῶν ναυτιλλομένων, εἰς μόνους τοὺς ἐν ταῖς ἀπογραφικαῖς περιφερείαις διαμένοντας περιορισθεῖσα, δὲν περιέλαβε τοὺς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ἀποδημαῦντας ἐκ τοῦ δήμου των ἢ ἐκ τοῦ κράτους.

Κατὰ τὸ 1861 εἶχεν, ὡς εἶπομεν, πληθυσμὸν τὸ ἐλληνικὸν Κράτος κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀπαρίθμησιν. 1,096,810

Ὁ πληθυσμὸς οὗτος διαιρεῖται κατὰ τὰ τρία τμήματα τοῦ Κράτους ὡς ἔπεται Τῆς Στερ. Ἑλλάδος, ἐξαίρεσει τῶν νήσων Αἰγίνης, Ἀγκυ-στρίου καὶ Σαλαμῖνος ἀπὸ. 318,535

Τῆς Πελοποννήσου, ἐξαίρεσει τῶν νήσων Ὑδρας, Πετσῶν καὶ Πόρου, ἀπὸ. 552,414

Τοῦ Αἰγαίου συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν νήσων Αἰγίνης, Ἀγκυ-στρίου, Σαλαμῖνος, Πόρου, Ὑδρας καὶ Πετσῶν ἀπὸ. 225,861

Τὸ ὅλον. 1,096,810

Ἡ ἑκτασις τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου σύγκειται ἐκ 45,429 χιλιομέτρων τετραγ., καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς ἕκαστον τετραγ. χιλιόμετρον ἀναλογοῦσι κάτοικοι $24 \frac{143}{1000}$. Ἡ ἀναλογία δὲ αὕτη παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, εἶναι πολὺ κατωτέρα, καθότι εἰς μὲν τὸ Βέλγιον ὁ εἰδικὸς κατὰ τέτραγωνικὸν χιλιόμετρον πληθυσμὸς εἶναι 153, εἰς τὴν Ἀγγλίαν 88 καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν 68. Ἐκ τῆς ἀραιότη-τος δὲ ταύτης τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ ἐξηγεῖται διατὶ μέρος μὲν τῆς ἐλληνικῆς χώρας μένει εἰσέτι ἀκαλλιέργητον, ἡ δὲ ἐγγώριος βιομηχανία στηρεῖται συνήθως καὶ τῶν ἀναγκαιοτέρων αὐτῇ βραχιόνων, καὶ τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν εἰσὶν ὑπερ-ογκα. Ἐνεκα δὲ τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἡ εἰσαγωγὴ καὶ χρῆσις μηχανικῶν παρ' ἡμῖν δυνάμεων, θὰ ἦναι λυσιτελὴς, πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἐπαισθητῆς ταύτης τῶν βραχιόνων ἐλλείψεως.

Ὁ ἀνωτέρω ὀλικὸς πληθυσμὸς διαιρεῖται κατὰ φύλον εἰς ἄρρένα μὲν ἐκ 567,334, εἰς θήλεα δὲ ἐκ 529,476, ὥστε ἐπὶ 100 κατοίκων, ἄρρένα μὲν εἰσὶ $51 \frac{725}{1000}$, θήλεα δὲ $48 \frac{275}{1000}$. Ἡ ὑπερβάσις δὲ αὕτη τῶν ἀρρένων εἶναι λίαν ἀξιοσημεῖωτος παρ' ἡμῖν,

καθ' ὅσον μάλιστα εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην ὑπερτερεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν θηλέων εἰς τὰς ἐν γένει ἀπαριθμήσεις.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ 1861 διαιρούμενος καθ' ἡλικίαν καὶ φύλον ἔχει ὡς ἑξῆς·

μέχρι τῶν 18 ἐτῶν ἄρρενα	256,509	θήλεα	244,315
» 18—25 »	62,615	»	70,225
» 25—30 »	56,227	»	49,010
» 30—40 »	66,161	»	61,210
» 40—50 »	51,067	»	47,324
» 50—60 »	33,486	»	31,315
» 60—70 »	19,181	»	17,188
» 70 καὶ ἐπέκεινα	9,276	»	8,879

Τὸ ὅλον ἄρρενα, 554,522 θήλεα 529,466

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοί εἰσι κατώτεροι ἐκείνων τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, διότι εἰς τὸν πίνακα τοῦτον δὲν συμπεριελήφθησαν οἱ στρατιωτικοὶ, καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἀποδημοῦντες ναυτικοί.

Εἰς ὅλον τὸ βασιλεῖον ὑπάρχουσιν ἄρρενες ἄγαμοι 351,237· θήλειαι ἄγαμοι 282,875. Ἄρρενες ἑγγαμοὶ 184,016, θήλειαι ἑγγαμοὶ 184,816. Ἄρρενες ἐν χηρείᾳ 19,269, θήλειαι ἐν χηρείᾳ 61,772.

Ὁ κατ' ἐπιτήδευμα πληθυσμὸς τοῦ Κράτους διαιρεῖται ὡς ἑφεξῆς·

Κτηματῖαι.	16,122	Τοῦ Β. ναυτικοῦ.	510
Βιομήχανοι.	32,801	Τοῦ ἐμπ. ναυτικοῦ.	19,303
Γεωργοί.	147,507	Δημόσ. ὑπάλληλοι.	3,553
Ποιμένες.	38,953	Δημοτικ. ὑπάλληλοι.	5,199
Ἑργάται.	19,592	Διδάσκαλοι.	1,176
ὑπηρεταί.	12,651	Δικηγόροι.	394
ὑπηρετρίαι.	7,724	Ἐφημεριδογράφοι.	68
Ἀγωγιάται.	2,307	Ἰατροί.	398
Καλλιτέχναι.	1,346	Φαρμακοποιοί.	161
Κληρικοί.	5,102	Μαῖται.	832
Μικρέμποροι.	9,452	Μαθηταί.	42,680
Μεγαλέμποροι.	793	Μαθήτριά.	9,035

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ κράτους κατὰ θρησκεῦμα ἢ κατὰ θρησκευτικὸν δόγμα εἶναι·

Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι.	1,086,900
Εἰς ἄλλα δόγματα.	9,358
Ἀλλοθρήσκοι.	552

Ἐκ τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸ ἀνατολ.

	χριστιαν. δόγμα.	Ἐκ τῶν ἀλλοθρήσκων
κατοικοῦσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ Βοιωτίαν. . .	1,161	101
» Εὐβοίαν.	35	385
» Φθιώτιδα καὶ Φωκίδα. . .	1	9
» Ἀκαρνανίαν καὶ Αἰτωλίαν. . .	11	13
» Ἀχαΐαν καὶ Ἡλίδαν. . .	339	4
» Ἀρκαδίαν.	1	0
» Λακωνίαν.	2	5
» Μεσσηνίαν.	9	14
» Ἀργολίδα.	53	2
» Κυκλάδων.	7,746	19
Τὸ ὅλον.	9,358	552

Κατὰ τὸν ὅλον πληθυσμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι 248,949. Κτίρια δὲ κατοικημένα εἰσὶ 225,716.

Ὁ κατ' ἐθνότητα πληθυσμὸς τοῦ Κράτους διαιρεῖται εἰς 1,076,907 ἡμεδαποὺς καὶ 19,992 ἄλλοδαποὺς. Παρατηρητέον ὅτι ἐκ τῶν ἄλλοδαπῶν τούτων οἱ πλεῖστοι εἰσὶν ἀπὸ πολλῶν χρόνων ἐγκατεσταμένοι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πολλοὶ δὲ καὶ γεννηθέντες ἐν αὐτῇ δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς δῆμὸν τινα τοῦ βασιλείου, εἴτε ἐξ ὀλιγωρίας, εἴτε ὅπως ἀποφύγῃσι τὰ βάρη τῆς στρατολογίας.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης ἐκάστου νομοῦ εἶναι ὁ ἀκόλουθος :

τῶν Ἀθηνῶν	κάτοικοι.	41,298
τῆς Χαλκίδος	»	4,585
τῆς Λαμίας	»	4,685
τοῦ Μεσολογγίου	»	6,059
τῶν Πατρῶν	»	18,342
τῆς Τριπόλεως	»	7,441
τῆς Σπάρτης	»	2,024
τῶν Καλαμῶν	»	6,262
τοῦ Ναυπλίου	»	6,024
τῆς Ἐρμουπόλεως	»	18,511

Ἀπασαι αἱ ἀνωτέρω πληροφορίες περιστρέφονται εἰς τὸν ἐγγώριον τοῦ Κράτους πληθυσμὸν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξακρίθωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ διαμενόντων καὶ ἀπολαυόντων τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας προσώπων, τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον διέταξε τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς ἄλλοδαπῆς ἑλληνικοὺς προξένους ν' ἀποστείλῃσιν ἀπόσπασμα τοῦ μητρώου τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν διαμενόντων Ἑλλήνων. Αἱ πληροφορίες αὗται δὲν εἶχον συγκεντρωθῇ μέχρι τοῦ 1861. Εἰς ἐπομένην δὲ ἀπαρίθμησιν τοῦ Κράτους δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θέλει προστεθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ διαμενόντων καὶ ἀπολαυόντων τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, ὥστε νὰ προσδιορισθῇ τότε ἀκριθέστερον ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἡμεδαπῶν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐδημοσίευσεν τὸν Γενικὸν Πίνακα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἔτος 1860, Ἑλληνιστί τε καὶ Γαλλιστί. Πρὸ τῶν Πινάκων ὑπάρχει ἡ Ἐκθεσις, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται τὰ ἐξαγόμενα αὐτῶν, μεθοδικῶς τεταγμένα. Χάριν τῶν ἀναγνώστων ἡμῶν ἐκρίναμεν δεόν νὰ μεταφέρωμεν ὁλόκληρον τὴν ἐκθεσιν ταύτην, ἔχουσιν ὡς ἔπεται :

Α'. ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

1) ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ. Τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἔτος 1860 παρυσιάζει δραχμὰς 88,118,156 ποσὸν ἀνώτερον τοῦ γενικοῦ ἐμπορίου τῶν ἐτῶν 1859-1858, τοῦ μὲν πρώτου κατὰ δραχ. 10,267,592, τοῦ δὲ δευτέρου κατὰ δραχ. 15,051,460· ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου δραχ. 57,650,727 ἀνήκουσιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, καὶ δραχ. 30,467,429 εἰς τὴν ἐξαγωγὴν· ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ 1860 ὑπερβαίνει τὴν μὲν τοῦ 1859 κατὰ δρ. 7,688,410, τὴν δὲ τοῦ 1857 κατὰ δραχ. 13,419,216· ἐπίσης καὶ ἡ ἐξαγωγὴ εἶναι ἀνωτέρα τῆς μὲν τοῦ 1859 κατὰ 2,579,182, τῆς δὲ τοῦ 1858 κατὰ 1,602,244.

2) ΕΙΔΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ. Τὸ εἰδικὸν ἐμπόριον παριστᾷ κατὰ μὲν τὴν εἰσαγωγὴν δραχ. 53,979,899, κατὰ δὲ τὴν ἐξαγωγὴν 26,931,413, ἥτοι τὸ ὅλον δραχ. 80,911,312. Τὸ εἰδικὸν ἐμπόριον τοῦ 1860, λαμβανόμενον ἐν συνόλῳ, εἶναι ἀνώτερον ὅλων τῶν προηγουμένων ἐτῶν καὶ ὑπερτερεῖ τὸ μὲν τοῦ ἀμέσως προηγουμένου ἔτους 1859 κατὰ 10,234,670, τὸν δὲ μέσον ὅρον τῶν παρελθόντων πέντε ἐτῶν κατὰ 22,830,696. Ἡ εἰσαγωγὴ ὑπερβαίνει τὴν μὲν τοῦ 1859 κατὰ 7,735,044, τὸν δὲ μέσον ὅρον τῆς πενταετίας κατὰ 18,031,879, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ μὲν 1859 κατὰ 2,499,626, τοῦ δὲ μέσου ὁρου κατὰ 4,798,817.

3) ΤΡΟΠΟΣ μεταφοράς τῶν ἐμπορευμάτων. Ἐξαιρέσει ζώων τινῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀσημάντων εἰδῶν, τὰ ὅποια εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται διὰ ξηρᾶς καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία δὲν ὑπερβαίνει τὸ ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν, ἐξ ὧν 900,000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ 100,000 εἰς τὴν ἐξαγωγὴν, ὅλον τὸ λοιπὸν εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος ἐνεργεῖται διὰ θαλάσσης. Καὶ ἡ μὲν εἰσαγωγὴ γίνεται διὰ μόνων τῶν τελωνείων καὶ ὑποτελωνείων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει εἰς 55, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται καὶ διὰ τῶν τελωνιακῶν σταθμῶν, ὡς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων θέσεων, καταλλήλων διὰ τὴν φόρτωσιν τῶν διαφόρων προϊόντων.

4) ΤΟΠΟΙ προσελύσεως καὶ διευθύνσεως τῶν ἐμπορευμάτων. Λαμβανομένης ἐν συνόλῳ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, τὴν πρώτην θέσιν διὰ τὸ 1860, ὡς καὶ διὰ τὰ τρία προηγούμενα ἔτη, κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἥς ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ ἐξαγωγὴ συγκεφαλαιοῦνται εἰς 27,444,432, ἥτοι 34 περίπου ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου ποσοῦ. Μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ Τουρκία διὰ 14,123,267, ἀκολουθῶς ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Γαλλία, ἡ μὲν διὰ 42,012,690, ἡ δὲ διὰ 9,736,556· αἱ τέσσαρες αὗται ἐπικράτειαὶ ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ ὑπὲρ τὰ 78 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος. Συγκρινόμενον τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τοῦ 1860 πρὸς τὸ τοῦ 1859, παρουσιάζει αὐξησιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐκ 5,800,447, εἰς τὰς Ἡγεμονίας 2,599,706, εἰς τὴν Ῥωσσίαν 2,358,251, τὴν Αὐστρίαν 1,811,431, τὴν Ἑπτάνησον 510,624, τὴν Αἴγυπτον 412,837 καὶ τὸ Βέλγιον 200,390· ἐλάττωσις ὑπάρχει εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἰταλίας ἐκ ὀρ. 1,771,886, τῆς Τουρκίας 622,502, τῆς Γαλλίας 532,468, τῆς Ἀμερικῆς 308,492, τῆς Ὀλλάνδας 205,685 καὶ τῆς Ἰσπανίας 17,953.

5) ΤΟΠΟΙ προσελύσεως. Μεταξὺ τῶν ἐπικρατειῶν, ἐξ ὧν προῆλθον τὰ κατὰ τὸ 1860 εἰσαχθέντα ἐμπορεύματα, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἐξ ἧς ἐγένετο εἰσαγωγὴ 14,282,602, ἀποτελοῦσα τὰ 26 1/2 περίπου ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν εἰσαχθέντων ἐκ τῆς ἐπικρατείας ταύτης ἐμπορευμάτων εἶναι ὑφάσματα βαμβακερὰ διὰ ὀρ. 6,159,507, νήματα διὰ 2,096,717, μάλλινα ὑφάσματα διὰ ὀρ. 728,300, γαιάνθρακες 464,789, σίδηρος ἀκατέργαστος καὶ κατεργασμένος 978,232, πνεύματα 339,955, παστὰ 255,554, ζάκχαρι 363,080, δέρματα ἀκατέργαστα 314,003, καφές 247,657.

Τὴν δευτέραν θέσιν κατέχει ἡ Τουρκία, τῆς ὁποίας ἡ εἰσαγωγὴ ἀναβαίνει εἰς 9,791,390, ἀποτελοῦντα τὰ 18 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου τῆς εἰσαγωγῆς· τὰ κυριώτερα εἶδη, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ἡ ἐκ Τουρκίας εἰσαγωγὴ, εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ διὰ 3,137,200, ζῶα 1,912,155, δέρματα ἀκατέργαστα 429,836, ξυλεία ἐν γένει 695,341, παστὰ 583,381, ὀπῶραι 313,891, ὑφάσματα μάλλινα 235,547, βαφαὶ 247,644, τυρὸς 112,616, καπνὸς 114,320.

Μετὰ τὴν Τουρκίαν ἔρχεται ἡ Αὐστρία διὰ δραχ. 8,252,419 καὶ ἡ Γαλλία διὰ 7,863,478. Μεταξὺ τῶν εἰσαχθέντων ἐκ Αὐστρίας κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ἡ ξυλεία, ἐκτιμηθεῖσα διὰ ὀρ. 1,577,572, ἀκολουθῶς ἔρχονται τὰ μάλλινα ὑφάσματα διὰ 833,928, τὰ φέσια διὰ 515,426, τὸ χαρτὶ 272,019, ὁ σίδηρος 313,324, ἡ ὄρυζα 162,127, τὸ βούτυρον 161,570, ὁ χρυσὸς καὶ τὸ χρυσόνημα 200,487· ἐκ δὲ τῶν εἰσαχθέντων ἀπὸ τὴν Γαλλίαν προέχουσι τὸ ζάκχαρι διὰ 1,271,745, τὰ μάλλινα ὑφάσματα 1,017,847, τὰ μεταξωτὰ 316,282, τὰ ἀκατέργαστα δέρματα 459,929, τὰ κατεργασμένα ἐκτιμηθέντα διὰ τὸ αὐτὸ περίπου ποσόν, τὰ ἄλευρα 325,235, ὁ καφές 335,814, τὰ παστὰ 278,300, τὸ χαρτὶ 204,091.

Αἱ ἄνωτέρω τέσσαρες ἐπικράτειαὶ, ὁμοῦ λαμβανόμεναι, εἰσήγαγον 40,189,889, ποσὸν ἀποτελοῦν τὰ 74 1/2 ἑκατοστὰ, ἥτοι τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὅλου ἡμῶν εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου.

Ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἐγένετο εἰσαγωγὴ 4,032,141, ἐκ δὲ τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν 3,333,031, προερχόμενα κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἀπὸ δημητριακούς καρπούς.

Συγκρινόμενον τὸ ἐμπόριον τοῦ 1860 πρὸς τὸ τοῦ 1859 κατ' ἐπικράτειαν προ-

ελεύσεως, παρουσιάζει αύξησιν μὲν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰς Ἡγεμονίας, τὴν Ῥωσσίαν, τὴν Αὐστροίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑπτάνησον καὶ τὸ Βέλγιον, ἐλάττωσιν δὲ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ Κράτη· ἡ αύξησης εἶναι πρὸ πάντων σημαντικὴ διὰ τὴν Ἀγγλίαν, συνισταμένη ἐκ δρ. 4,026,286, προερχομένων κυρίως ἀπὸ βαμβακῆρὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα, διότι, ἐνῶ κατὰ τὸ 1859 εἰσῆχθησαν ἐξ Ἀγγλίας τοιαῦτα ἀξίας δρ. 3,587,669 κατὰ τὸ 1860 εἰσῆχθησαν ἀξίας δρ. 8,256,224· ἡ αύξησης τῆς Ῥωσσίας καὶ τῶν Ἡγεμονιῶν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς εἰσαγωγῆς πλειοτέρων σιτηρῶν κατὰ τὸ 1860 ἢ τὸ 1859, ἡ δὲ τῆς Αὐστροίας προέρχεται ἀπὸ ζάκχαρι, καφὲν, κικγάλιας, ὑφάσματα κλπ. Ἡ φαινομένη εἰς τὸν πίνακα τῆς Ἰταλίας μείωσις προέρχεται, διότι ἐγένετο ὀλιγωτέρα εἰσαγωγή θείου καὶ ἀκατεργάστων δερμάτων.

6) **ΤΟΠΟΙ** διευθύνσεως. Εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἡμῶν ἐμπορίου τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἥτις εἶναι ὁ κυριώτερος τῆς καταναλώσεως τόπος τοῦ πρωτίστου τῆς Ἑλλάδος προϊόντος, ἥτοι τῆς σταφίδος· ἡ γενομένη διὰ τὴν ἐπικράτειαν ταύτην ἐξαγωγή ἀναβαίνει εἰς 13,161,830 δραχμὰς, ἀποτελούσας τὸ ἡμισυ τοῦ ὅλου τῆς ἐξαγωγῆς καὶ προερχομένης ἀπὸ σταφίδα 11,791,741, κουκούλια 631,440, σμύριδα 197,010, σῦκα 163,893, κτλπ.

Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν ἔρχεται ἡ Τουρκία, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξήχθησαν προϊόντα ἀξίας δρ. 4,321,877, ἥτοι 16 ἑκατοστὰ τῆς ὅλης ἐξαγωγῆς. Προέρχεται δὲ ἡ ποσότης αὕτη ἀπὸ κατεργασμένα δέρματα 679,190, οἶνους 632,163, σῦκα 392,354, ὀπώρας νωπὰς 337,084, τυρὸν 229,597, καπνὸν 180,302, κτλ.

Μετὰ τὴν Τουρκίαν κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ἡ Αὐστρία διὰ δρ. 3,770,171, ἀκολουθῶς ἔρχεται ἡ Γαλλία διὰ δρ. 1,873,078, ἡ Ἑπτάνησος διὰ 1,496,268, ἡ Ἰταλία διὰ 1,017,838, ἡ Ῥωσσία διὰ 533,623.

Ἡ γενομένη δι' Ἀγγλίαν ἐξαγωγή ὑπερβαίνει κατὰ 1,774,131, τὴν τοῦ 1859, ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη προέρχεται ἀπὸ σταφίδα καὶ κουκούλια· ἡ δι' Αὐστροίαν εἶναι ἐπίσης ἀνωτέρα κατὰ 1,081,977, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ σταφίδα, σῦκα, οἶνον καὶ σπόγγον· εἰς τὸν πίνακα τῆς Γαλλίας παρουσιάζεται ἐλάττωσις ἐκ δρ. 961,051, προερχομένων κυρίως ἀπὸ κουκούλια.

7) **ΕΙΔΗ** εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων. Κατὰ τὸν ἐν σελ. 34 πίνακα τῶν εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων, τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς κατέχουσι τὰ ὑφάσματα, ἐκτιμηθέντα διὰ δραχ. 12,367,115, ἐξ ὧν 6,862,846, προέρχονται ἀπὸ βαμβακῆρὰ, 2,837,960 ἀπὸ μάλλινα, 476,499 ἀπὸ μεταξωτὰ, 525,673 ἀπὸ λινὰ καὶ 1,664,137 ἀπὸ διάφορα ἄλλα. Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1859 εἰσαχθέντα ὑφάσματα ἐξετιμῆθησαν διὰ δραχ. 8,733,539, ὥστε ὑπάρχει διαφορὰ ἐπὶ πλέον ἐκ δρ. 3,633,576, προερχομένη κυρίως ἀπὸ βαμβακῆρὰ καὶ μάλλινα. Τὴν δευτέραν θέσιν κατέχουσιν, ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, οἱ δημητρία καρποὶ καὶ τὰ ἄλευρα, τῶν ὁποίων ἡ εἰσαγωγή ἀναβαίνει εἰς κοιλὰ 1,409,587, ἐκτιμηθέντα διὰ δρ. 10,164,748· ἡ εἰσαγωγή αὕτη τῶν σιτηρῶν ὑπερβαίνει κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὴν ἀξίαν ὅλα τὰ προηγούμενα ἔτη, καὶ εἶναι ἀνωτέρα τῆς τοῦ 1859 κατὰ κοιλὰ 284,587.

Μετὰ τὰ σιτηρὰ ἔρχονται τὰ δέρματα, ἐξ ὧν εἰσῆχθησαν ἀκατέργαστα μὲν ὀκτάδες 2,137,736 ἀξίας 3,801,585, κατεργασμένα δὲ ὀκ. 73,275 ἀξίας 677,782· συγκρινομένη ἡ εἰσαγωγή τῶν ἀκατεργάστων δερμάτων μὲ τὴν τοῦ 1859 παρουσιάζει κατὰ μὲν τὸ ποσὸν αύξησιν ἐξ ὀκ. 46,856, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν ἐλάττωσιν ἐκ δραχ. 139,501· ἀκολουθῶς ἔρχεται τὸ ζάκχαρι, τοῦ ὁποίου ἡ εἰσαγωγή ἀποτελεῖ ὀκτάδες 1,823,364 ἐκτιμηθείσας διὰ δραχ. 2,667,702, κατωτέρα οὖσα τῆς τοῦ 1859 κατ' ὀκ. 318,196 καὶ κατὰ δραχμὰς 348,117.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω εἶδη παρουσιάζεται ἀξία λόγου ἡ εἰσαγωγή τῆς ξυλείας, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα εἶδη ἐξετιμῆθησαν διὰ δραχ. 2,467,001, ποσὸν ἀνώτερον τῆς ξυλείας τοῦ 1859 κατὰ δραχ. 168,686· ἀκολουθῶς ἔρχονται τὰ νήματα, συμποσούμενα εἰς ὀκ. 562,626 καὶ ἐκτιμηθέντα διὰ δραχ. 2,206,909. Μετὰ τὰ νήματα ἀκολουθοῦσι τὰ ζῶα διὰ δραχ. 1,942,711, ἔπειτα ὁ σίδηρος διὰ δραχ. 1,623,155, τὰ παστὰ ζι' 1,512,806, ὁ καφὲς δι' 1,219,401, κτλ.

8) **ΕΙΔΗ** ἐξαχθέντων ἐμπορευμάτων. Ἡ Κορινθιακὴ σταφὶς κατέχει πάντοτε τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἡμῶν ἐμπορίου· ἡ ἐξαγωγή αὐτῆς κατὰ τὸ 1860 ἀναβαίνει εἰς λίτρας ἐνετικὰς 79,201,868, ἐκτιμηθεῖσα διὰ δρ. 14,106,954, ὑπερβαίνει δὲ τὴν τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ μὲν τὸ ποσὸν κατὰ λίτρας 23,686,210, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν κατὰ δραχ. 1,549,403.

Μετὰ τὴν σταφίδα ἔρχονται τὰ σῦκα ἐκτιμηθέντα διὰ δραχ. 1,729,422, ἀκολουθῶς τὰ κουκούλια διὰ 1,548,158, ἔπειτα ὁ οἶνος δι' 1,233,160, τὰ κατεργασμένα δέρματα διὰ 1,124,432, ὁ καπνὸς διὰ 883,782 κτλ.

Β'. ΤΕΛΩΝΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ.

Αἱ κατὰ τὸ 1860 ἐνεργηθεῖσαι εἰς τὰ Τελωνεῖα τοῦ Κράτους εἰσπράξεις ἀπὸ τέλη ἐμπορευμάτων καὶ δικαιώματα ναυτιλίας συμποσοῦνται εἰς δραχ. 4,942,887, ἐξ ὧν μόνον 157,676 προέρχονται ἀπὸ ναυτιλιακὰ δικαιώματα, αἱ δὲ ἄλλαι εἶναι τέλη ἐμπορευμάτων ὑποδιαιρούμενα ὡς ἀκολουθῶς.

Ἀπὸ εἰσαγωγῆν	δραχ. 4,055,888
ἐξαγωγῆν	» 642,712
διαμετακόμισιν	» 52,316
λαθρεμπόρια	» 25,588
ἀπρόβλεπτα	» 8,706
Τὸ ὅλον	» 4,785,211

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ 1860, ἀνώτεραι οὖσαι ὅλων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ὑπερτεροῦσι τὰς μὲν τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ δραχ. 385,064, τὸν δὲ μέσον ὅρον τῆς πενταετίας κατὰ 552,375· ἡ αὐξήσις αὕτη προέρχεται κυρίως ἀπὸ δικαιώματα εἰσαγωγῆς.

Οἱ εἰσπραχθέντες κατὰ τὸ 1860 εἰς τὰ Τελωνεῖα ἐγγεῖοι φόροι συμποσοῦνται εἰς δραχ. 1,185,879, ποσὸν ἀνώτερον τοῦ μὲν 1859 κατὰ 278,339, τοῦ δὲ μέσου ὅρου τῶν πέντε ἐτῶν κατὰ 426,993.

Ἐξεταζόμεναι αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις τοῦ 1860 συγκριτικῶς μετὰ τὰς τοῦ 1859 κατὰ τελωνεῖον παριστάνουσιν αὐξήσιν 148,405 δραχ. εἰς τὸ Τελωνεῖον Πατρῶν, 83,298 εἰς τὸ τοῦ Πειραιῶς, 47,201 εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν, 63,264 εἰς τῶν Καλαμῶν· ἐλάττωσις παρουσιάζεται εἰς τὸ Τελωνεῖον τῆς Τήνου, τὸ ὅποιον περιλαμβάνει καὶ τὸ ὑποτελωνεῖον τῆς Ἀνδρου, ἐκ δρ. 31,609, εἰς τὸ τῆς Βονίτσης ἐκ 13,244, εἰς τὸ τῆς Χαλκίδος ἐκ 10,454 καὶ εἰς τὸ τῆς Σύρου ἐκ 10,246.

Γ'. ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.

Αἱ κατὰ τὸ 1860 ἐργασίαι τῶν ἀποταμιευτικῶν καταστημάτων τοῦ Κράτους ὀλίγον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος τοῦτο εἰσ-ῆχθησαν ἐν αὐτοῖς 7,763,802 δραχμῶν ἐμπορεύματα, τὰ ὅποια, ἐνούμενα μετὰ τὸ ἐκ δραχ. 1,478,056 ὑπόλοιπον τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀποτελοῦσιν 9,241,858, ἐξ ὧν ἐτέθησαν εἰς ἀνάλωσιν 4,012,659, ἀπεσταλῆσαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 3,536,016 καὶ ἔμειναν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς ἐναποταμιεύσεως 1,693,183.

Δ'. ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ.

Τὰ εἰς τὰ νηϊολόγια τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ Κράτους ἐγγεγραμμένα κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1860 ἐμπορικὰ πλοῖα συνεποσοῦντο εἰς 4,070, ἔχοντα χωρητικότητα τόνων 263,075 καὶ πληρώματα 23,842 ἀνδρῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν α' τάξεως ἐμπορικῶν πλοίων, ἡτοὶ τῶν ἐχόντων χωρητικότητα κατωτέραν τῶν 60 τόνων, ἀναβαίνει εἰς 2,857 ἔχοντα χωρητικότητα 29,193 τόνων,

τὰ δὲ τῆς β' τάξεως, ἦτοι τὰ ἔχοντα χωρητικότητα ἀνωτέραν τῶν 60 τόνων, ἀριθμοῦνται εἰς 1,213 μὲ χωρητικότητα 233,882.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1859 τὰ ἐλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἠριθμοῦντο εἰς 3,984, ὧν ἡ χωρητικότης ἀπετέλει τόνους 274,480, τὰ δὲ πληρώματα συνίσταντο ἐξ 23,918 ἀνδρῶν.

Ε'. ΚΑΤΑΠΛΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΠΛΟΙ ΠΛΟΙΩΝ.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1860 κατέπλευσαν εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τοῦ Βασιλείου 77,958 πλοῖα ἔχοντα χωρητικότητα 2,298,158 τόνων, ἀπέπλευσαν δὲ 78,107 πλοῖα μὲ χωρητικότητα 2,321,084.

Τὰ ἐξ ἄλλων ἐπικρατειῶν καταπλεύσαντα ἀριθμοῦνται εἰς 10,223 τόνων 928,176, ἐξ ὧν ἀτμοκίνητα μὲν 714 τόνων 384,434, μεγάλα δὲ ἰστιοφόρα 2,641 τόνων 453,185, καὶ μικρὰ ἰστιοφόρα 6,868 τόνων 90,557· τὰ ἀποπλεύσαντα δι' ἄλλας ἐπικρατείας συμποσοῦνται εἰς 9,265 τόνων 981,151, ἐξ ὧν 794 ἀτμοκίνητα τόνων 429,835, 2,616 μεγάλα ἰστιοφόρα τόνων 472,339, καὶ 5,855 μικρὰ τόνων 78,977.

Ἡ μεταξὺ τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ Κράτους κίνησις ἢ ἀκτοπλοῖα περιλαμβάνει ἐν μὲν τοῖς κατάπλοις 67,735 πλοῖα χωρητικότητος 1,369,982 τόνων, ἐν δὲ τοῖς ἀπόπλοις 68,842 τόνων 1,339,933, τὸ ὅλον πλοῖα 136,577 μὲ χωρητικότητα 2,709,915 τόνων. Ἐκ τούτων 2,507 εἶναι ἀτμοκίνητα τόνων 1,211,069, 12,552 μεγάλα ἰστιοφόρα πλοῖα τόνων 402,666 καὶ 121,518 μικρὰ τόνων 1,096,180.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Νοεμβρίου 1861.

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Η ΝΗΣΟΣ ΚΡΗΤΗ.

Ὁ πλοίαρχος Σπράτ, διοικητὴς τοῦ ἀγγλ. ἀτμοπλόου Μεδινᾶ, τὸ ὅποιον ἀπὸ πολλοῦ περιπλέει τὴν Μεσόγειον διὰ ὑδρογραφικὰς παρατηρήσεις, συνέταξε περιγραφὴν τῆς νήσου Κρήτης ἐκδοθεῖσαν δαπάνῃ τοῦ ἀγγλικοῦ ναυαρχείου. Ἐξ αὐτῆς παραθέτομεν τὰς ἐπομένους διαφερούσας πληροφορίας·

« Ἡ νῆσος αὕτη, ἀξιολογωτάτη πασῶν τῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν θέσιν, τὸ εὖφορον καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς, ὠνομάσθη ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κρήτη, ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ Κιρίτ καὶ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων Κανδία. Μακροτέρᾳ δὲ οὖσα τῆς Κύπρου, ἔχει ὅμως τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἡ νῆσος αὕτη· ἐὰν δὲ τις παραβάλλῃ αὐτὴν πρὸς τὰς δύο μεγίστας νήσους τῆς Μεσογείου, τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδῶν, εὐρίσκει, ὅτι αἱ τελευταῖαι αὗται ἔχουσι μὲν τὸ αὐτὸ μῆκος ὡς καὶ ἡ Κρήτη, διπλάσιον δὲ καὶ πλεόν τοῦ μέσου πλάτους καὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Ἡ Κρήτη ἔχει μῆκος μὲν 145 μιλίων, μέγιστον δὲ πλάτος 33 μιλίων, καὶ ἐλάχιστον περίπου 7 μιλίων.

« Ἕλληνες συγγραφεῖς ἐν Ἀθήναις ὑπελόγησαν νεωστὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς Κρήτης εἰς πλείονας τῶν 300,000 κατοίκων, καὶ οὕτως εὔρον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν χριστιανῶν ἀποτελεῖ τὰ τέσσαρα πεμπτημόρια τοῦ τῶν Τούρκων, ἀντὶ μόνον τῶν δύο τριτημορίων. Ἡ τελευταία αὕτη ἐκτίμησις δὲν εἶναι ἀκριθής, ἐπειδὴ στηρίζεται εἰς ἐσφαλμένους ἀριθμούς, διότι ὑπερῆξησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ οἰκογενειῶν, ὑπολογίσαντες 50 οἰκογενεῖας ἐν ἐκάστῳ, ἐν ᾧ, καὶ 35 ἢ 40 ἐὰν ὑπολογίσῃ τις, πάλιν ὑπερβάλλει βεβαίως τὴν ἀλήθειαν· ὡσαύτως δὲ ὑπερῆξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν χωρίων, ὑπολογισθέντων 1047, κατὰ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδοθὲν σύγγραμμα, ἐν ᾧ πραγματικῶς ὑπάρχουσι μόνον περίπου 800 χωρία, καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν ζῶσι πέντε οἰκογένειαι. Ἐνὶ λόγῳ, ὁ πληθυσμὸς τῆς Κρήτης πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ ὡς 200,000 ὧν 70,000, ἦτοι τὸ τριτημόριον, εἶναι Τούρκοι.